

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (seitsmes koda)

14. märts 2014*

Konkurents — Haldusmenetlus — Teabe nõudmise otsus — Nõutud teabe vajalikkus —
Põhjendamiskohustus — Proportsionaalsus

Kohtuasjas T-306/11,

Schwenk Zement KG, asukoht Ulm (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Raible,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Kellerbauer, R. Sauer ja C. Hödlmayr, keda abistas advokaat
A. Böhlke,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 30. märtsi 2011. aasta otsus K(2011) 2367 (lõplik) nõukogu
määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 kohaldamise menetluses (juhtum COMP/39520 – tsement
ja sellega seotud tooted),

ÜLDKOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja esimees A. Dittrich, kohtunikud I. Wiszniewska-Białecka ja M. Prek (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik T. Weiler,

arvestades kirjalikus menetluses ja 8. veebruari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon viis 2008. aasta novembris ja 2009. aasta septembris nõukogu
16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud
konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205)

* Kohtumenetluse keel: saksa.

artikli 20 alusel läbi mitu kontrolli tsemendisektoris tegutsevate äriühingute ruumides. Pärast neid kontrole saadeti määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 alusel teabenõudeid. Hageja Schwenk Zement KG ruumides kontrole ei toimunud ning teabenõuet talle ei saadetud.

- 2 Komisjon teavitas 19. novembri 2010. aasta kirjas hagejat oma kavatsusest saata talle määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel teabe nõudmise otsus ning edastas talle küsimustiku projekti, mille ta kavatses sellele otsusele lisada.
- 3 Hageja esitas oma märkused selle küsimustiku projekti kohta 6. detsembri 2010. aasta kirjas.
- 4 Komisjon teavitas samal päeval hagejat, et ta on otsustanud algatada tema ja seitsme tsemendisektoris tegutseva ettevõtja suhtes määruse nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 alusel menetluse seoses ELTL artikli 101 eeldatavate rikkumistega, mis puudutavad „kaubavoogude piiranguid Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP), sh väljaspool EMP-d asuvatest riikidest EMP-sse importimise piiranguid, turgude jagamist, hindade kooskõlastamist ja sellega seonduvat konkurentsivastast tegevust tsemenditurul ja sellega seotud toodete turgudel” (edaspidi „menetluse algatamise otsus”).
- 5 Komisjon võttis 30. märtsil 2011 vastu otsuse K(2011) 2367 (lõplik) määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 kohaldamise menetluses (juhtum COMP/39520 – tsement ja sellega seotud tooted) (edaspidi „vaidlustatud otsus”).
- 6 Komisjon märkis vaidlustatud otsuses, et vastavalt määruse nr 1/2003 artiklile 18 võib ta selleks, et täita nimetatud määrusega talle antud ülesandeid, tavalise teabenõude või otsusega nõuda ettevõtjalt ja ettevõtjate ühendustelt kogu vajaliku teabe esitamist (vaidlustatud otsuse põhjendus 3). Pärast seda, kui ta oli meenutanud, et hagejat oli teavitatud kavatsusest võtta määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel vastu otsus ja et hageja on küsimustiku projekti kohta esitanud oma märkused (vaidlustatud otsuse põhjendused 4 ja 5), nõudis komisjon hagejalt ja tema Euroopa Liidus asuvatelt ja otseselt või kaudselt hageja kontrollitavatelt tütarettevõtjalt otsusega, et nad vastaksid I lisas toodud 94 leheküljelisele ja 11 küsimusteseeriast koosnevale küsimustikule (vaidlustatud otsuse põhjendus 6). Sellele küsimustikule vastamise juhised on toodud vaidlustatud otsuse II lisas ning kasutatavad vastuste näidised III lisas.
- 7 Veel meenutas komisjon eeldatavate rikkumiste kirjeldust, mis on esitatud eespool punktis 4 (vaidlustatud otsuse põhjendus 2).
- 8 Viidates nõutud teabe olemusele ja hulgale ning konkurentsieeskirjade eeldatavate rikkumiste raskusele, leidis komisjon, et hagejale tuleb anda kaksteist nädalat kümnele esimesele küsimusteseeriale vastamiseks ja kaks nädalat 11. küsimusteseeriale „Kontaktid ja koosolekud” vastamiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 8).
- 9 Vaidlustatud otsuse resolutsioon kõlab järgmiselt:

„Artikkel 1

[Hageja] esitab (koos tema EL-is asuvate ja tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavate tütarettevõtjatega) käesoleva otsuse I lisas nimetatud teabe otsuse II ja III lisas nõutud vormis, vastates küsimustele 1–10 kaheteist nädala jooksul ja küsimusele 11 kahe nädala jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest. Mõlemad lisad moodustavad käesoleva otsuse lahutamatu osa.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud [hagejale] koos tema EL-is asuvatele ja tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavatele tütarettevõtjatele.”

- 10 Hageja palus 11. aprilli 2011. aasta kirjas ja 12. aprilli 2011. aasta e-kirjas pikendada 11. küsimusteseeriale vastamiseks ette nähtud tähtaega 2. maini 2011. 12. aprilli 2011. aasta e-kirjas teavitati hagejat sellest, et tema taotlust ei rahuldata.
- 11 Hageja edastas 18. aprillil ja 5. mail 2011 oma vastuse 11. küsimusteseeriale. 27. juunil 2011 edastas hageja oma vastuse esimesele kümnele küsimusteseeriale.

Menetlus ja poolte nõuded

- 12 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 10. juunil 2011.
- 13 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 14 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 15 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (seitsmes koda) avada suulise menetluse.
- 16 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 8. veebruari 2013. aasta kohtuistungil.

Õiguslik käsitlus

- 17 Hagi põhjendamiseks esitab hageja viis väidet, mille kohaselt esiteks on otsuse vastuvõtmine määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel ebaproportsionaalne, teiseks on rikutud kõnealust artikli 18 lõiget 3, kolmandaks on 11. küsimusteseeriale vastamiseks ette nähtud tähtaeg ebaproportsionaalne, neljandaks on vaidlustatud otsust ebapiisavalt põhjendatud ning viiendaks on rikutud tema kaitseõigusi.

Vaidlustatud otsuse põhjenduse vaidlustamine, mis sisaldub teises ja neljandas väites

- 18 Teise väite esimeses osas, mille kohaselt on rikutud määruse nr 1/2003 artikli 18 lõiget 3, väidab hageja muu hulgas, et vaidlustatud otsus on ebatäpne eelduse osas, mille kohaselt on rikkumine toime pandud ja mida komisjon kavatses kontrollida; see ei võimaldanud tal hinnata nõutud teabe vajalikkust.
- 19 Neljandas väites toob hageja esile vaidlustatud otsuse põhjenduste ebapiisavuse, millega rikutakse ELTL artikli 296 teist lõiku. Ta heidab komisjonile muu hulgas ette seda, et viimane sõnastas ELTL artikli 101 lõike 1 ja määruse nr 1/2003 artikli 18 ümber, selle asemel et esitada põhjendused talle etteheidetavate asjaolude, eeldatava tegevuse raskuse ja nõutud teabe vajalikkuse kohta. Ka väidab ta sisuliselt, et kohustus vaidlustatud otsuse põhjendada oli rangem, arvestades eelkõige 11. küsimusteseeriale vastamiseks antud kahenädalase tähtaja ebatavalisust.
- 20 Vastuseks teisele väitele kinnitab komisjon, et vaidlustatud otsuses on rikkumise kahtlused, mida ta kavatses kontrollida, esitatud piisavalt täpselt. Vastuseks neljandale väitele kinnitab komisjon, et vaidlustatud otsust on õiguslikult piisavalt põhjendatud.

- 21 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on teabe nõudmise otsuse põhjenduse peamised elemendid määratletud määruse nr 1/2003 artikli 18 lõikes 3 endas (Üldkohtu 22. märtsi 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-458/09 ja T-171/10: Slovak Telekom vs. komisjon, punktid 76 ja 77 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 22 Järelikult kattuvad neljas väide (ebapiisav põhjendus) ja teise väite esimene osa (määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 rikkumine) osaliselt, kuna teises väites formaalselt esitatud kriitika selle kohta, et komisjon ei selgitanud täpselt rikkumise kahtlusi, mida ta kavatses kontrollida, on sama, mis selles küsimuses vaidlustatud otsuse põhjenduse vaidlustamine.
- 23 Üksikotsuse põhjendamise kohustuse eesmärk on võimaldada kohtul kontrollida otsuse õiguspärasust ja tagada huvitatud isikutele piisav arusaam sellest, kas otsus on põhjendatud või selles puudusi, mis annavad aluse otsuse õiguspärasus vaidlustada; tuleb ka täpsustada, et sellise kohustuse ulatus sõltub kõnealuse õigusakti liigist ja selle vastuvõtmise kontekstist, samuti kõigist õigusnormidest, mis reguleerivad asjaomast valdkonda (Euroopa Kohtu 25. oktoobri 1984. aasta otsus kohtuasjas 185/83: Interfacultair Instituut Electronenmicroscopie der Rijksuniversiteit te Groningen, EKL 1984, lk 3623, punkt 38; Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-349/03: Corsica Ferries France vs. komisjon, EKL 2005, lk II-2197, punktid 62 ja 63, ning 12. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-266/03: CB vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 35).
- 24 Määruse nr 1/2003 artikli 18 lõige 3 näeb ette, et komisjon „märgib [...] nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, millist teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja”. Lisaks on määruse nr 1/2003 artikli 18 lõikes 3 täpsustatud, et „[o]tsuses esitatakse ka teave artiklis 23 sätestatud sanktsioonide kohta” ja „teave artiklis 24 sätestatud sanktsioonide või nende kehtestamise kohta” ning et „[o]tsuses teavitatakse ka õigusest otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus”.
- 25 Põhjendamiskohustuse selline piiritlemine on seletatav sellega, et teabe nõudmise otsus on laadilt menetlustoiming.
- 26 Nimelt tuleb meeles pidada, et määruse nr 1/2003 alusel komisjonis läbiviidav haldusmenetlus jaguneb kaheks eraldiseisvaks ja teineteisele järgnevaks staadiumiks, millest kummalgi on oma sisemine loogika – nimelt esiteks eeluurimise staadiumiks ja teiseks võistlevaks staadiumiks. Eeluurimise staadium, milles komisjon teostab määruses nr 1/2003 sätestatud uurimispädevust ja mis kestab kuni vastuväidetest teatamiseni, peab võimaldama komisjonil koguda kokku kõik asjassepuutuvad tõendid võimaliku konkurentsieeskirjade rikkumise asetleidmise kohta ja võtta esialgne seisukoht menetluse suuna ja edasise kulgemise kohta. Ent võistlev staadium, mis kestab vastuväidetest teatamisest kuni lõpliku otsuse tegemiseni, peab võimaldama komisjonil teha süüksandava rikkumise kohta lõplik otsus (vt selle kohta Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-99/04: AC-Treuhand vs. komisjon, EKL 2008, lk II-1501, punkt 47).
- 27 Esiteks, eeluurimise staadium algab hetkel, mil komisjon võtab algse uurimise raames määruse nr 1/2003 artiklitega 18 ja 20 antud pädevust kasutades meetmeid, mis lähtuvad eeldusest, et rikkumine on toime pandud, ning mõjutavad oluliselt rikkumises kahtlustavate ettevõtjate olukorda. Teiseks, alles haldusmenetluse võistleva staadiumi alguses teavitatakse asjassepuutuvat ettevõtjat vastuväiteteadise kaudu kõikidest olulistest tõenditest, millele komisjon selles menetlusstaadiumis tugineb, ja sellest, et ettevõtjal on toimikuga tutvumise õigus, mille eesmärk on tagada tema kaitseõiguste tõhus kasutamine. Järelikult saab asjaomane ettevõtja kaitseõigusi täielikult kasutada alles pärast vastuväiteteadise saatmist. Kui see õigus oleks tal juba vastuväiteteadise saatmisele eelnevas staadiumis, kahjustaks see komisjoni läbiviidava uurimise tulemuslikkust, kuna ettevõtjal oleks juba komisjoni eeluurimise staadiumis võimalik kindlaks teha, milline teave on komisjonile teada ja järelikult ka see, millist teavet oleks võimalik tema eest veel varjata (vt selle kohta eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus AC-Treuhand vs. komisjon, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 28 Eeluurimise staadiumis komisjoni tehtud menetlustoimingud, eelkõige kontrollimeetmed ja teabenõuded, lähtuvad siiski juba oma olemuselt eeldusest, et rikkumine on toime pandud, ja võivad kahtlustatava ettevõtja olukorda oluliselt mõjutada. Seega on oluline vältida, et kaitseõigusi haldusmenetluse selles staadiumis pöördumatult ei kahjustataks, sest tehtavatel menetlustoimingutel võib olla määrav tähtsus tõendite kogumisel ettevõtjate õigusvastase tegevuse kohta, mis võib kaasa tuua nende vastutuse (vt selle kohta 21. septembri 1989. aasta otsus liidetud kohtuasjades 46/87 ja 227/88: Hoechst vs. komisjon, EKL 1989, lk 2859, punkt 15, ja eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus AC-Treuhand vs. komisjon, punktid 50 ja 51).
- 29 Selles kontekstis tuleb meenutada, et komisjonil määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel lasub kohustus märkida teabe nõudmise õiguslik alus ja eesmärk on põhimõtteline kohustus, selleks et mitte üksnes näidata asjaomastelt ettevõtjalt nõutud teabe põhjendatust, vaid anda ka neile võimalus aru saada nende koostöökohustuse ulatusest, tagades samas nende kaitseõigused. Sellest tuleneb, et komisjon võib nõuda üksnes sellise teabe esitamist, mis võimaldab tal kontrollida eeldust, mille kohaselt rikkumine on toime pandud ning millega – olles ära toodud teabenõudes – põhjendatakse uurimise läbiviimist (vt selle kohta Üldkohtu 12. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-39/90: SEP vs. komisjon, EKL 1991, lk II-1497, punkt 25, ja 8. märtsi 1995. aasta otsus kohtuasjas T-34/93: Société Générale vs. komisjon, EKL 1995, lk II-545, punkt 40).
- 30 Nagu rõhutas kohtujurist Jacobs Euroopa Kohtu 19. mai 1994. aasta otsuse kohtuasjas C-36/92 P: SEP vs. komisjon (EKL 1994, lk I-1911, I-1914) ettepaneku punktis 30, tähendab kohustus näidata ära nõude eesmärk „loomulikult seda, [et komisjon] peab määratlema konkurentsieeskirja väidetava rikkumise”, „[t]eabe vajalikkust tuleb hinnata teabenõudes märgitud eesmärgist lähtuvalt” ja „[e]esmärk tuleb esitada piisava täpsusega, vastasel juhul on võimatu kindlaks teha, kas teave on vajalik, ning Euroopa Kohus ei saaks oma kontrolli teostada”.
- 31 Samuti nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et komisjon ei ole kohustatud edastama sellise otsuse adressaadile kogu tema käsutuses olevat teavet eeldatavate rikkumiste kohta ega andma nendele rikkumistele täpset õiguslikku kvalifikatsiooni, kuid ta peab selgesti näitama, millist eeldust ta kontrollida kavatses (eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Société Générale vs. komisjon, punkt 62 ja 63, ning eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Slovak Telekom vs. komisjon, punkt 77).
- 32 Komisjonilt ei saa siiski nõuda, et lisaks eeldusele, mille kohaselt rikkumine on toime pandud ja mida ta kavatses kontrollida, esitaks ta eeluurimise staadiumis kaudsed tõendid, st asjaolud, millest tulenevalt ta kaalub võimalust, et ELTL artiklit 101 on rikutud. Nimelt seaks selline kohustus kahtluse alla tasakaalu, mille kohtupraktika näeb ette uurimise tõhususe säilitamise ja asjassepuutuva ettevõtja kaitseõiguste tagamise vahel.
- 33 Käesoleval juhul on vaidlustatud otsuses selgelt märgitud, et see on vastu võetud määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel ja et uuritav tegevus võib endast kujutada ELTL artikli 101 rikkumist. Otsuse põhjendustes 10 ja 11 on sõnaselgelt viidatud eespool punktis 24 mainitud sanktsioonidele ja otsuse läbivaatamise võimalusele.
- 34 See, kas vaidlusalune otsus on piisavalt põhjendatud või mitte, oleneb seega küsimusest, kas eeldus, mille kohaselt on rikkumine toime pandud ja mida komisjon kavatses kontrollida, on täpsustatud piisava selgusega.
- 35 Vaidlusalust otsust on selles küsimuses põhjendatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 2, mille kohaselt puudutavad „[e]eldatavad rikkumised kaubavoogude piiranguid Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP), sh väljaspool EMP-d asuvatest riikidest EMP-sse importimise piiranguid, turgude jagamist, hindade kooskõlastamist ja sellega seonduvat konkurentsivastast tegevust tsemenditurul ja sellega seotud toodete turgudel”.

- 36 Lisaks viidatakse vaidlustatud otsuses sõnaselgelt eespool punktis 4 nimetatud menetluse algatamise otsusele, mis sisaldab täiendavat teavet eeldatava rikkumise geograafilise ulatuse ja asjassepuutuvate toodete liigi kohta.
- 37 Üldkohus märgib, et vaidlustatud otsuse põhjenduste sõnastus on väga üldine, sõnastus oleks võinud olla täpsem ja selles suhtes on põhjendused kritiseeritavad. Siiski võib asuda seisukohale, et viide Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) importimise piirangutele, turgude jagamisele ning hindade kooskõlastamisele tsemenditurul ja sellega seotud toodete turgudel vastab menetluse algatamise otsusega koos loetuna selguse miinimumtasemele, mis võimaldab järeldada, et määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 nõuetest on kinni peetud.
- 38 Sellest tuleb järeldada, et vaidlustatud otsus on õiguslikult piisavalt põhjendatud.
- 39 Seda järeldust ei lükka ümber hageja esitatud erinevad argumendid.
- 40 Esiteks, mis puudutab hageja kriitikat nõutud teabe vajalikkuse põhjendamata jätmise kohta, siis piisab, kui rõhutada, et komisjon ei ole määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel kohustatud seda küsimust põhjendama. Nimelt saab ettevõtja hinnata nõutud teabe vajalikkust ja vajaduse korral vaidlustada teabe nõudmise otsuse Üldkohtus tänu selle eelduse äramärkimisele, mille kohaselt on rikkumine toime pandud ja mida komisjon kavatses kontrollida.
- 41 Teiseks, mis puudutab etteheidet, et 11. küsimusteseeriale vastamiseks antud kahepäevase tähtaja valikut ei ole piisavalt põhjendatud, siis tuleb märkida, et määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 näeb ainult ette, et komisjon peab tähtaja määrama, mitte selle valikut põhjendama.
- 42 Igal juhul tuleb märkida, et vaidlustatud otsust on selles küsimuses põhjendatud, kuna vaidlustatud otsuse põhjenduses 8 on rõhutatud, et esimesele kümnele küsimusteseeriale antud 12-päevane tähtaeg ja 11. küsimusteseeriale antud kahepäevane tähtaeg on seletatav nõutud teabe olemuse ja hulgaga ning konkurentsieskirjade väidetavate rikkumiste raskusega. Järelikult võib asuda seisukohale, et komisjon leidis, et 11. küsimusteseeria eeldab väiksemat hulka teavet ja see põhjendab lühemat vastamise tähtaega.
- 43 Kolmandaks, mis puudutab hageja argumentatsiooni, mille kohaselt ei võimalda vaidlustatud otsuse põhjendus mõista komisjoni seisukohta seoses märkustega, mille hageja esitas oma 6. detsembri 2010. aasta kirjas, siis tuleb vastata, et ka selles küsimuses ei olnud komisjon kohustatud konkreetset põhjendust esitama. Sellegipoolest võib märkida, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 6 on täpsustatud, et neid märkusi on vajaduse korral arvesse võetud vaidlustatud otsuse I lisas esitatud küsimustiku koostamisel.
- 44 Seetõttu tuleb neljas väide ja teise väite esimene osa tagasi lükata.

Esimene väide, et otsuse vastuvõtmine määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel on ebaproportsionaalne

- 45 Hageja on seisukohal, et vaidlustatud otsus rikub proportsionaalsuse põhimõtet, kuna käesoleva juhtumi asjaoludel oleks määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 alusel tavalise teabenõude saatmisest piisanud. Oma argumentatsiooni põhjendamiseks viitab ta muu hulgas asjaolule, et erinevalt määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel vastu võetud otsuse teistest adressaatidest ei saanud komisjon talle eelnevalt selle artikli lõike 2 alusel teabenõuet. Samuti leiab hageja, et võrreldes nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikliga 11, ei tähenda määruse nr 1/2003 artikliga 18 tehtud muudatused, et komisjon võib vabalt valida teabenõude või teabe nõudmise otsuse kasutamise vahel, järgimata proportsionaalsuse põhimõtet.

- 46 Komisjon palub käesoleva väite tagasi lükata.
- 47 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale nõuab liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte, et institutsioonide tegevus ei läheks kaugemale sellest, mis on asjaomaste õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meetet, ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (Euroopa Kohtu 12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-189/01: Jippes jt, EKL 2001, lk I-5689, punkt 81).
- 48 Komisjon võib ettevõtjalt nõuda määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 1 alusel teavet „tavalise teabenõude või otsusega”, ilma et see säte näeks ette tingimuse, et otsuse vastuvõtmisele peab eelnema „tavaline teabenõue”. Selles osas erineb määruse nr 1/2003 artikkel 18 määruse nr 17 artiklist 11, mille lõikes 5 seatakse võimalus nõuda teavet otsusega sõltuvusse sellest, et eelnev teabenõue ei ole olnud tulemuslik.
- 49 Vastupidi sellele, mida näib väitvat komisjon oma menetluskohustusdokumentides, tuleb rõhutada, et valik, mille ta peab tegema määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 alusel tavalise teabenõude ja teabe nõudmise otsuse vahel sama määruse artikli 18 lõike 3 alusel, allub proportsionaalsuse kontrollile. See tuleneb vältimatult eespool punktis 47 toodud proportsionaalsuse põhimõtte määratlusest endast, kuna selles on mainitud, et „juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meetet”. Samuti võib täheldada, et määruse nr 1/2003 artikli 18 lõikes 1 komisjonile antud valikul on ilmselge analoogia valikuga, mis on lihtsalt volituse alusel läbiviidava uurimise ja otsusega määratud uurimise vahel määruse nr 17 artikli 14 ja määruse nr 1/2003 artikli 20 kohaselt. Kuid selle valiku kasutamist kontrollib liidu kohus proportsionaalsuse põhimõtte seisukohast (Euroopa Kohtu 26. juuni 1980. aasta otsus kohtuasjas 136/79: National Panasonic vs. komisjon, EKL 1980, lk 2033, punkt 29, ja 22. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-94/00: Roquette Frères, EKL 2002, lk I-9011, punkt 77; Üldkohtu 8. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas T-340/04: France Télécom vs. komisjon, EKL 2007, lk II-573, punkt 147).
- 50 Arvestades lähenemisviisi, mida eelistatakse kohtupraktikas selle kontrollimisel, kas otsusega määratud andmete kontroll on proportsionaalne, ilmneb, et tavalise teabenõude ja otsuse vahel tehtava valiku kontrollimine sõltub adekvaatse uurimise vajadustest vastavalt juhtumi erisustele (eespool punktis 49 viidatud kohtuotsus National Panasonic vs. komisjon, punkt 29; eespool punktis 49 viidatud kohtuotsus Roquette Frères, punkt 77, ja eespool punktis 49 viidatud kohtuotsus France Télécom vs. komisjon, punkt 147).
- 51 Sellega seoses on oluline meenutada, et vaidlustatud otsus on osa uurimisest, mis puudutab konkurentsi piiravat tegevust, millega lisaks hagejale on seotud veel seitse muud tsemendisektoris tegutsevat ettevõtjat.
- 52 Otsus erineb tavalisest teabenõudest sellega, et komisjonil on määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punkti b ja artikli 24 lõike 1 punkti d alusel võimalik määrata vastavalt trahv või karistusmaks, kui esitatakse ebatäielikku teavet või teavet esitatakse hilinemisega.
- 53 Seega ei ole kogutava ja võrreldava teabe hulka arvestades ebasobiv ega ebaoproportsionaalne see, kui komisjon kasutab õiguslikku instrumenti, mis pakub talle kõige suuremat kindlust, et hageja esitaks talle tähtaja jooksul täieliku vastuse.
- 54 Lisaks tuleb hageja väide, et teda koheldi ebavõrdselt, kuna teistele uurimisega hõlmatud äriühingutele saadeti enne määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel otsuse vastuvõtmist tavaline teabenõue, tagasi lükata, sest teabe nõudmise otsuse kasutamise proportsionaalsust tuleb hinnata adekvaatse uurimise vajadustest lähtuvalt. Nimelt õigustavad adekvaatse uurimise vajadused seda, et uurimise läbiviimiseks kasulikku teavet esitada võivate kõigi ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste puhul ei järgita sama lähenemist.

55 Eeltoodust nähtub, et komisjon ei rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet, võttes hageja suhtes määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel vastu teabe nõudmise otsuse, ning et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on määruse nr 1/2003 artiklit 18

56 Käesolev väide koosneb sisuliselt kahest osast. Esimesele osale, mis puudutab teabe nõudmise eesmärgi ebapiisavat täpsust, on vastatud eespool punktides 18–44. Teises osas väidab hageja, et esimese kümne küsimusteseeria raames nõutud teabel ei ole mingit seost talle etteheidetavate asjaoludega; see kujutab endast määruse nr 1/2003 artikli 18 rikkumist. Kümnes esimeses küsimuses nõutud teabega, mis puudutab tsemendimüüki viimase kümne aasta jooksul ja mille tulemusel antakse komisjonile tsemenditööstusest üksikasjalik pilt, ei ole võimalik konkurentsioiguse rikkumise olemasolu tõendada.

57 Komisjon palub käesoleva väite tagasi lükata.

58 Nagu on juba rõhutatud eespool punktis 29, võib komisjon nõuda üksnes sellise teabe esitamist, mis võimaldab tal kontrollida eeldust, mille kohaselt on rikkumine toime pandud ja mille tõttu on uurimise läbiviimine põhjendatud ning mis on märgitud teabenõudes (eespool punktis 29 viidatud 12. detsembri 1991. aasta kohtuotsus SEP vs. komisjon, punkt 25, ja eespool punktis 29 viidatud kohtuotsus Société Générale vs. komisjon, punkt 40).

59 Võttes arvesse komisjoni ulatuslikku uurimis- ja kontrollipädevust, on tema pädevuses hinnata selle teabe vajalikkust, mida ta asjaomastelt ettevõtjatelt nõuab (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 155/79: AM & S Europe vs. komisjon, EKL 1982, lk 1575, punkt 17; 18. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 374/87: Orkem vs. komisjon, EKL 1989, lk 3283, punkt 15, ja eespool punktis 49 viidatud kohtuotsus Roquette Frères, punkt 78).

60 Mis puudutab komisjoni selle hinnangu kontrollimist Üldkohtu poolt, siis tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt tuleb mõistet „vajalik teave” tõlgendada neist eesmärkidest lähtuvalt, mille jaoks kõnealune uurimispädevus on komisjonile antud. Teabe nõudmise ja eeldatava rikkumise vahelise seose nõue on täidetud, kui selles menetluse staadiumis võib nimetatud nõuet pidada õiguspäraselt seotuks eeldatava rikkumisega, nii et komisjon võib mõistlikult eeldada, et dokument aitab tal teha kindlaks väidetava rikkumise olemasolu (eespool punktis 29 viidatud 12. detsembri 1991. aasta kohtuotsus SEP vs. komisjon, punkt 29, ja eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Slovak Telekom vs. komisjon, punkt 42).

61 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et hageja ei too täpseid näiteid esimese kümne küsimusega nõutud teabe kohta, mille vajalikkuse ta vaidlustab, vaid kritiseerib üldiselt seda, kas on vajalik nõuda teavet tsemendi müügi kohta kümne aasta pikkusel ajavahemikul. Sisuliselt vaidleb ta vastu teabe nõudmise otsuse kasutamisele määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel, kuna komisjon peaks sellises olukorras pigem läbi viima majandussektoripõhise uurimise määruse nr 1/2003 artikli 17 alusel.

62 Ent ainuüksi see, et hageja tõi pelgalt esile asjaolu, et kümnes esimeses küsimusteseerias nõutud teave hõlmab tsemendi müüki kümne aasta pikkusel ajavahemikul, ei võimalda järeldada, et need küsimused lähevad kaugemale sellest, mida võib pidada vajalikuks teabe nõudmise eesmärgi seisukohalt, mida on mainitud eespool punktides 4 ja 35.

63 Seda järeldust ei lükka ümber hageja repliigis toodud kinnitus, mille kohaselt sisuliselt jätab nõutud teabe hulk mulje, et vaidlustatud otsusega soovitakse hankida tõendeid (*fishing expedition*).

64 On tõsi, et vajadus kaitsta iga isiku – nii füüsilise kui juriidilise – privaatsfääri avaliku võimu omavolilise või ebaproportsionaalse sekkumise eest on liidu õiguse üldpõhimõte (eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus Slovak Telekom vs. komisjon, punkt 81).

- 65 Samuti tuleb rõhutada, et selle üldpõhimõtte järgimiseks peab teabe nõudmise otsuse eesmärk olema koguda dokumente, mis on vajalikud selliste konkreetsete faktiliste ja õiguslike olukordade tegelikkusele vastavuse ja ulatuse kontrollimiseks, mille kohta komisjonil on juba teavet.
- 66 Siiski ei saa vaidlustatud otsuse võimalikku omavolilist laadi kindlaks teha teabenõude ulatuse alusel, kuna komisjon võib õiguspäraselt läbi viia laiaulatusliku uurimise, kui tema valduses on piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid ettevõtja seotuse kohta eri eeldustega, mille kohaselt on rikkumine toime pandud ja mida ta kavatseb kontrollida.
- 67 Tuleb tõdeda, et käesolevas asjas ei sea hageja kahtluse alla ega palu Üldkohtul kontrollida seda, kas komisjonil on piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis põhjendasid vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Seega, kuna hageja ei ole esitanud sõnaselget ja põhjendatud nõuet, ei pea Üldkohus omal algatusel ja ainuüksi teabenõude suurt ulatust puudutava üldise väite alusel kontrollima, kas komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis põhjendasid vaidlustatud otsuse vastuvõtmist.
- 68 Teine väide tuleb seega tagasi lükata.

Kolmas väide, et 11. küsimusteseeriale vastamiseks ette nähtud kahenädalane tähtaeg on ebaproportsionaalne

- 69 Hageja on seisukohal, et 11. küsimusteseeriale vastamiseks antud kahenädalase tähtaja ebapiisavust arvestades rikub vaidlustatud otsus proportsionaalsuse põhimõtet.
- 70 Komisjon palub käesoleva väite tagasi lükata. Ta on seisukohal, et hagejal puudub kõnealuse tähtaja osas põhjendatud huvi, kuna 11. küsimusteseeriale on vastus antud ning hagejale kinnitati, et talle ei määrata nõutud teabe järkjärgulise edastamise korral trahvi. Komisjon väidab ka, et kahenädalane tähtaeg on põhjendatud ning et hagejal ei olnud 11. küsimusteseeriale määratud tähtaja jooksul praktiliselt võimatu vastata.
- 71 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ettevõtjatele komisjoni saadetud teabenõuded peavad olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ning et ettevõtjale pandud teabe esitamise kohustus ei või olla viimase suhtes ebaproportsionaalne võrreldes uurimise vajadustega (eespool punktis 29 viidatud Üldkohtu 12. detsembri 1991. aasta kohtuotsus SEP vs. komisjon, punkt 51; 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98-T-214/98 Atlantic Container Line jt vs. komisjon, EKL 2003, lk II-3275, punkt 418, ja eespool punktis 21 viidatu kohtuotsus Slovak Telekom vs. komisjon, punkt 81).
- 72 Selleks et hinnata, kas koormus, mis kaasneb 11. küsimusteseeriale kahe nädala pikkuse tähtaja jooksul vastamise kohustusega, võib olla ebaproportsionaalne, tuleb arvesse võtta asjaolu, et oli oht, et hagejale kui määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel vastu võetud teabe nõudmise otsuse adressaadile määratakse mitte ainult trahv või karistusmaks vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punkti b ja artikli 24 lõike 1 punkti d alusel, kui esitatakse ebatäielikku teavet või esitatakse teavet hilinemisega või kui teavet ei esitata, vaid ka trahv kõnealuse määruse artikli 23 lõike 1 punkti b alusel, kui esitatakse teavet, mille komisjon kvalifitseerib ebaõigeks või eksitavaks.
- 73 Niisiis on teabe nõudmise otsuses ette nähtud tähtaja mõistlikkuse hindamine eriti tähtis. On oluline nimelt, et kõnealune tähtaeg võimaldaks adressaadil tegelikkuses mitte ainult esitada vastus, vaid ka kontrollida, et esitatud teave on täielik, täpne ja ei oleks eksitav.
- 74 Mis puudutab komisjoni esitatud eelnevat küsimust hageja huvi kohta esitada käesolev väide, siis tuleb seda mõista kui küsimust, millega vaidlustatakse hageja põhjendatud huvi seoses vaidlustatud otsusega osas, milles otsusega nähakse talle ette kahenädalane tähtaeg 11. küsimusteseeriale vastamiseks.

Komisjon tugineb asjaolule, et nõutud teave esitati osaliselt pärast tähtaja möödumist, ilma et hagejale oleks trahv määratud, ning et ühe telefonivestluse käigus anti talle võimalus esitada oma vastused järk-järgult.

- 75 Sellega seoses piisab, kui rõhutada, et põhjendatud huvi seoses otsusega, milles nõutakse teabe esitamist, säilib ka siis, kui adressaat on otsuse juba täitnud. Niisuguse otsuse tühistamine võib ise kaasa tuua õiguslikke tagajärgi, nimelt kohustades komisjoni võtma Üldkohtu otsuse täitmiseks vajalikke meetmeid ja vältides sellise teguviisi kordamist komisjoni poolt (vt selle kohta analoogia alusel Üldkohtu 9. novembri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-46/92: *Scottish Football vs. komisjon*, EKL 1994, lk II-1039, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 76 Seetõttu tuleb järeldada, et hagejal on seoses vaidlustatud otsusega põhjendatud huvi ja tal on õigus esitada väited, mida ta peab sobivaks, et Üldkohus tema nõuded rahuldaks.
- 77 Igal juhul tuleb tõdeda, et komisjon ei esita ühtegi tõendit, mis näitaks, et hagejale kinnitati, et nõutud teabe järkjärgulise (ja seega osaliselt pärast tähtaja möödumist) esitamise tõttu ei määrata trahvi või karistusmakset. Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et hageja nõustaja ja komisjoni ametniku vahel peeti telefonivestlus, kuid nad ei ole üksmeel selle vestluse täpse tähenduse osas.
- 78 Seega nähtub toimikus selgelt vaid see, et komisjon keeldus 11. küsimusteseeriale vastamise tähtaega pikendamast 12. aprilli 2011. aasta e-kirjas, milles ta vastas hageja 11. aprilli 2011. aasta kirjas ja 12. aprilli 2011. aasta e-kirjas esitatud sellekohasele taotlusele. Järelikult, kuna hageja edastas osa oma vastusest 11. küsimusteseeriale pärast määratud tähtaja möödumist, võis komisjon talle sel põhjusel vähemalt teoreetiliselt määrata trahvi määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punkti b alusel, vaatamata kinnitustele, mida komisjon näib soovivat anda oma menetlusdokumentides.
- 79 Lisaks tuleb eespool punktides 72 ja 73 esitatud põhjustel asuda seisukohale, et 11. küsimusteseeriale kahenädalase tähtaja jooksul vastamise kohustusega kaasneva koormuse võimalik ebaproportsionaalsus võib mõjutada esitatud vastuste täielikkust, täpsust ja piisavat selgust; see võib olenevalt olukorrast kaasa tuua trahvi määramise määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punkti b alusel.
- 80 Küsimuse 11 punktis a palutakse hagejal edastada kõik andmed P. L-i ja H. M-i rolli, ameti ja ülesannete kohta alates 2001. aastast, isiku kohta, vahetult kellele nad aru annavad, ning viimaseks isiku või isikute kohta, kellele nad annavad või andsid juhiseid. Küsimuse 11 punktis b palutakse esitada loetelu kõikidest tsementi ja sellega seotud tooteid puudutavatest koosolekutest ja muudest kirjalikest ja suulistest kontaktidest, mis leidsid aset P. L-i (ajavahemikus 2003–2009) ja H. M-i (ajavahemikus 2006–2008) ning tsemendi- ja sellega seotud toodete tootjate või nende Saksamaa esindajate vahel. Selleks palutakse hagejal muu hulgas täpsustada koosolekute kuupäevad ning kutsutud isikute ja osalejate nimed, nimetada isiku või ettevõtja nimi, kes koosoleku või koosolekud korraldas või palusid nende pidamist, ning esitada hageja muude töötajate nimi, roll, amet ja ülesanded, kes nendel koosolekutel ajavahemikus 2001–2010 osalesid. Viimaseks, küsimuse 11 punktis c palutakse hagejal esitada kõik dokumendid eespool mainitud kontaktide või koosolekute kohta, sh eelkõige e-kirjad, päevakorrad, koosolekute protokollid, reisidokumendid, kirjalikud märkmed, aruanded või protokollid.
- 81 Tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsusest ei nähtu, et esineks uurimise eriline vajadus, mis õigustaks seda, et 11. küsimusteseerias nõutud teabe esitamiseks nähtaks ette äärmiselt lühike tähtaeg.
- 82 Nagu rõhutatud eespool punktis 42, saab vaidlustatud otsuse põhjendusest 8 tuletada vaid seda, et selle tähtaja õigustus võib peituda komisjoni hinnangus, mille kohaselt eeldab see küsimusteseeria väiksema hulga teave esitamist.

- 83 On tõsi, et komisjon meenutab põhjendatult, et tulenevalt kõikide ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste suhtes kehtivast üldisest hoolsuskohustusest peab hageja kandma hoolt selle eest, et tema raamatupidamises või arhiivis oleksid hästi säilinud kõik tema tegevust kajastavad dokumendid, selleks et tal oleks kohtu- või haldusmenetluse korral olemas vajalikud tõendid (Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-240/07: Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon, EKL 2011, lk II-3355, punkt 301).
- 84 Üldkohus märgib siiski, et vaatamata sellele säilitamiskohustusele, ei ole nõutud teabe kogumine, korrastamine ja kontrollimine tingimata lihtne, kuna muu hulgas eeldab vastus 11. küsimusteseeriale hageja kahe töötaja kõikide – ka kõige mitteformaalsemate – kontaktide kindlakstegemist tsemendi- ja sellega seotud toodete tootjate või nende Saksamaa esindajatega vastavalt kolme- ja seitsmeaastasel ajavahemikul.
- 85 Lisaks, eespool punktis 73 esitatud põhjustel tuleb arvesse võtta asjaolu, et määratud tähtaeg peab hagejal võimaldama kontrollida, et esitatud teave on täielik, õige ja moonutamata.
- 86 Tuleb nentida, et nõutud teabe olemust arvestades näib kahenädalane vastamistähtaeg ebapiisav, et teavet koguda ning kontrollida, et esitatud teave on täielik, täpne ja ei oleks eksitav.
- 87 Sellest tuleneb, et nendele küsimustele sellise tähtaja jooksul vastamise kohustuse kehtestamine on ebaoproportsionaalne koormus eespool punktis 71 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 88 Seda järeldust ei lükka ümber komisjoni meenutatud asjaolu, et 19. novembri 2010. aasta kirjas hoiatas ta hagejat oma kavatsusest saata talle määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel teabe nõudmise otsus, edastades talle küsimustiku projekti, mille 11. küsimusteseeria oli sisuliselt identne lõpliku küsimustiku 11. küsimusteseeriaga.
- 89 Selles suhtes piisab, kui rõhutada, et selle kirja lõikes 4 kirjutas komisjon täiesti selges sõnastuses, et „määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel tehtud otsus annab Schwenkile kahekuulise tähtaja, et otsuse küsimustikule korrektselt, täielikult ja moonutamata vastata”.
- 90 Seega asjaolu, et hageja võis õiguspäraselt oodata, et tal on 11. küsimusteseeriale vastamiseks kaks kuud, ei luba igal juhul kõnealusele küsimusteseeriale kahenädalase tähtaja jooksul vastamise kohustuse proportsionaalsuse hindamisel arvesse võtta 19. novembri 2010. aasta kirjas sisalduvat hoiatust.
- 91 Mis puudutab komisjoni viidet oma teatisele, mis käsitleb ELTL artiklitega 101 ja 102 seotud menetluste läbiviimise parimaid tavasid (ELT 2011, C 308, lk 6), punktile 38, siis piisab, kui märkida, et see ei puutu asjasse.
- 92 Igal juhul tuleb toonitada, et nimetatud teatise punktist 38 nähtub, et üldjuhul on tähtaeg vähemalt kaks nädalat, kuid piiratud ulatusega teabenõuete puhul võib tähtaeg olla lühem. See asjaolu kaldub pigem toetama seisukohta, et komisjoni jaoks on kahenädalase tähtaja puhul üldjuhul tegemist miinimumnõudega. Käesolevas asjas aga, arvestades suurt töö hulka, mida võib nõutud teabe kogumine, korrastamine ja kontrollimine endast kujutada, on kahenädalase tähtaja määramine kindlasti ebaoproportsionaalne.
- 93 Eeltoodut arvestades tuleb käesoleva väitega nõustuda.
- 94 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 on täpsustatud, et lisad moodustavad vaidlustatud otsuse lahutamatu osa. I lisa, milleks on küsimustik, lugemisel ilmneb, et 11. küsimusteseeria ei moodusta ülejäänud küsimustikust lahutamatu tervikut.

- 95 Seega tuleb vaidlustatud otsus tühistada vaid osas, milles hagejalt nõutakse I lisa toodud küsimustiku 11. küsimusteseeriale vastamist, ilma et oleks vaja analüüsida viendat väidet, kuna see puudutab ainult 11. küsimusteseeriat.

Kohtukulud

- 96 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama sätte lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Üldkohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, otsustada kulude jaotuse.
- 97 Kuna käesolevas asjas on hagi osaliselt rahuldatud, tuleb asjaolusid hinnata õiglaselt ja otsustada, et komisjon kannab ühe kolmandiku oma kohtukuludest ja ühe kolmandiku hageja kohtukuludest ning hageja kannab kaks kolmandikku enda kohtukuludest ja kaks kolmandikku komisjoni kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (seitsmes koda)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 30. märtsi 2011. aasta otsus K (2011) 2367 (lõplik) nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 kohaldamise menetluses (juhtum COMP/39520 – tsement ja sellega seotud tooted) otsuse I lisa moodustava küsimustiku 11. küsimusteseeria osas.**
- 2. Jätta Schwenk Zement KG kanda kaks kolmandikku tema enda kohtukuludest ja mõista Schwenk Zement KG-lt välja kaks kolmandikku Euroopa Komisjoni kohtukuludest. Jätta komisjoni kanda üks kolmandik tema enda kohtukuludest ja mõista komisjonilt välja üks kolmandik Schwenk Zementi kohtukuludest.**
- 3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

Dittrich

Wiszniewska-Białecka

Prek

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. märtsil 2014 Luxembourgis.

Allkirjad